

PROTIRÓMSKY RASIZMUS BEZ MASKY

ODBORNÉ
KOLOKVIUM

5.5.2026

čas konania:

10:00 - 14:00 hod.

miesto konania:

Nova Cvernovka, Bratislava

Vašu účasť prosím potvrdte tu:

Organizátor:

Rómske advokačné a výskumné stredisko

Projekt „Protirómsky rasizmus bez masky“ vytvára odbornú platformu na Slovensku zameranú na boj s protirómskym rasizmom prepájaním výskumu, advokácie a terénnej praxe. Cieľom kolokvia je priniesť odborný diskurz o protirómskom rasizme do verejného diskurzu. Odborné príspevky prezentované na kolokviu budú zverejnené v záverečnom zborníku, ktorý bude obsahovať všetky príspevky z kolokvií z Bratislavy, Banskej Bystrice a Košíc.

Tuto aktivitu financuje Evropská unie v rámci projektu „Roma CSOs promoting EU values“ (ROVA), ktorý je koordinován sítí European Roma Grassroots Organisations Network a v České republice a na Slovensku platformou RomanoNet.

The project is supported by the Foundation Remembrance, Responsibility and Future (EVZ).

ANOTÁCIE PRÍSPEVKOV A INFORMÁCIE O AUTOROCH

Mgr. Sára Danielová: Protirómsky rasizmus v digitálnom prostredí

Anotácia: Príspevok sa zaoberá prejavmi protirómskeho rasizmu v digitálnom prostredí a analyzuje spôsoby, akými sa nenávistné naratívy voči Rómom šíria v online diskusiach a na sociálnych sieťach. Zameriava sa na formy stereotypizácie, dehumanizácie a kriminalizácie, ktoré sú často prezentované ako legitímne názory v digitálnom priestore. Teoretické ukotvenie článku vychádza z antirasistických teórií, ktoré umožňujú interpretovať tieto javy ako súčasť širších štruktúrnych a mocenských nerovností. Analýza poukazuje na proces normalizácie nenávisťi, ktorý prispieva k posilňovaniu predsudkov a sociálneho vylúčenia Rómov.

O autorke: Sára Danielová je doktorandkou na Fakulte sociálnych vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, kde sa venuje výskumu v odbore sociálna politika. Pôsobí ako junior researcher v Rómskom advokačnom a výskumnom stredisku v Skalici. V rámci projektu Together against antigypsyism online spracovala súhrnnú správu za Slovensko a koordinovala monitorovaciu skupinu. Jej diplomová práca bola zameraná na protirómsky rasizmus a získala celoslovenské ocenenie za kvalitné spracovanie tejto dôležitej problematiky.

Mgr. Xenia Daniela Poslon, PhD. : Keď je rasizmus normou: Protiromský rasizmus zo sociálno-psychologickej perspektívy

Anotácia: Protiromský rasizmus patrí k najrozšírenejším a zároveň spoločensky najtolerovanejším formám predsudkov v Európe. V mnohých kontextoch býva označovaný ako „posledný akceptovateľný predsudok“, čo poukazuje na relatívne vysokú normatívnu toleranciu otvoreného vyjadrovania negatívnych postojov voči Rómom v porovnaní s inými minoritnými skupinami. Príspevok predstavuje sociálno-psychologickú perspektívu skúmania protiromských predsudkov a zameriava sa na špecifiká tohto typu rasizmu. Súčasťou prezentácie budú aktuálne reprezentatívne údaje zo Slovenska o miere protiromských predsudkov a ich normatívnej akceptovateľnosti. Osobitná pozornosť je venovaná aj solidarite zo strany majority a psychologickým mechanizmom, ktoré ju podporujú alebo naopak oslabujú.

O autorke: Xenia Daniela Poslon je sociálna psychologička a výskumná pracovníčka na Ústave výskumu sociálnej komunikácie SAV, v. v. i. Vo svojom výskume sa zameriava na stereotypy, predsudky a diskrimináciu, ako aj na psychologické a spoločenské mechanizmy sociálnej zmeny. Je spoluautorkou viacerých medzinárodných vedeckých publikácií venovaných protiromskému rasizmu. Najnovšie sa podieľala aj na príprave popularizačnej brožúry Slovenskej akadémie vied v rámci cyklu *Otvorená akadémia* s názvom *Rómovia medzi nami: vylúčená menšina alebo vylučujúca väčšina?*

Mgr. Stanislav Daniel, MBA: Kto hovorí za Rómom?

Anotácia: Príspevok analyzuje štruktúrny rasizmus voči Rómom cez optiku globálnych teoretických rámcov. Zameriava sa na demaskovanie mechanizmov, ktoré legitimizujú sociálne vylúčenie. Skúma fenomén *epistemickej* nespravodlivosti, ktorý vedie k systematickému spochybňovaniu rómskych aktérov ako kompetentných nositeľov poznania. Pozornosť venuje najmä pasci autenticity a bremenu reprezentácie, ktoré vytvárajú paradoxné a znevýhodňujúce prostredie pre vzdelaných Rómov vo verejnej sfére. Tento mechanizmus

spôsobuje, že jednotlivci s akademickým vzdelaním sú často vnímaní ako neautentickí a odtrhnutí od komunity, zatiaľ čo ľudia žijúci v podmienkach sociálneho vylúčenia sú v diskurze označovaní za nekompetentných artikulovať vlastnú skúsenosť. Príspevok identifikuje tieto vzorce v súčasnom akademickom aj verejnom diskurze a navrhuje konkrétne stratégie na ich narušenie.

O autorovi: Stanislav Daniel pôsobí ako riaditeľ nadácie Roma Education Fund (REF) na Slovensku a je expertom na rómske práva a vzdelávacie politiky. Vyštudoval sociálnu prácu na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre a získal titul MBA na Central European University (CEU) vo Viedni. Svoju expertízu budoval počas viac ako dvoch desaťročí v inštitúciách ako Európske centrum pre práva Rómov (ERRC) v Maďarsku, OBSE (ODIHR) v Poľsku, International Step by Step Association (ISSA) v Holandsku, či Porticus v Rakúsku. V súčasnosti je členom poradných výborov organizácií Ara Art a Tuke TV v Česku a riadiaceho výboru ocenenia Roma Spirit na Slovensku. Vo svojej práci sa venuje prekonávaniu bariér, ktoré bránia participácii Rómov vo verejnom a odbornom priestore.

doc. PhDr. Ivan Rác, PhD.: Ponaučili sme sa z útokov neonacistov z 90. rokov?

Anotácia: Článok analyzuje kontinuitu rasovo motivovaného násillia na Slovensku prostredníctvom komparácie neonacistických útokov z 90. rokov so súčasnou digitálnou agresiou. Autor využíva teóriu štrukturálneho rasizmu na objasnenie mechanizmov, ktorými štátne inštitúcie a spoločenské normy legitimizujú dehumanizáciu rómskej menšiny v offline aj online priestore. Príspevok odhaľuje, že hoci sa forma násillia transformovala z fyzických útokov na algoritmickú nenávisť sociálnych sietí, systémové vzorce vylúčenia a bagatelizácie rasového motívu zostávajú nezmenené. Kritická analýza súčasného diskurzu poukazuje na nebezpečnú normalizáciu extrémistického slovníka, ktorý preniká z okraja spoločnosti do politického hlavného prúdu.

O autorovi: Ivan Rác pôsobí ako docent na Ústave sociálnej práce a sociálnej politiky UCM v Trnave. Venuje sa ľudsko-právnym témam, špecializuje sa na domáce násillie. Prednáša o forenznej sociálnej práci a sociálnej politike na Slovensku.

Ing. Kamila Gunišová, MA: Rasová spravodlivosť ako odpoveď na systémové nerovnosti na Slovensku

Anotácia: Príspevok sa zameriava na prtirómsky rasizmus ako systémový problém, ktorý vytvára prekážky v prístupe k bývaniu, vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti či spravodlivosti. Poukazuje na to, že nejde len o jednotlivé prípady diskriminácie, ale o nastavenie systému, ktorý dlhodobo vytvára nerovné podmienky. Ukazuje, ako k tomu prispievajú verejné politiky, rozhodnutia samospráv aj prax inštitúcií, ktoré sa javia ako neutrálne, no v dôsledku majú disproporčný dopad na rómske komunity. Príspevok zároveň upozorňuje, že ochrana pred diskrimináciou nestačí, ak sa nemenia samotné podmienky, ktoré tieto nerovnosti vytvárajú.

O autorke: Kamila Gunišová sa v Amnesty International Slovensko venuje výskumu a advokácii v oblasti rasovej a sociálnej spravodlivosti. Skúsenosti získala aj v britských a medzinárodných mimovládnych organizáciách, kde pracovala s minorizovanými skupinami a na projektoch lokálnej aj medzinárodnej asistencie. Vo svojej práci sa sústreďuje na prepojenie ľudských práv, chudoby a rasizmu. Zameriava sa na podporu spravodlivejšieho systému, ktorý uznáva a odstraňuje systémové nespravodlivosti.

PROGRAM

10.00 – 10.30: *Registrácia účastníkov*

10.30 – 10.50: *Úvod do problematiky*

Mgr. Zuzana Havírová, PhD., Rómske advokačné a výskumné stredisko

10.50 – 11.10: *Protirómsky rasizmus zo sociálno-psychologickej perspektívy*

Mgr. Xenia Daniela Poslon, PhD., Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV

11.10 – 11.30: *Kto hovorí za Rómov?*

Mgr. Stanislav Daniel, MBA, Roma Education Fund Slovensko

11.30 – 12.30: *Obedňajšia prestávka*

12.30 – 12.50: *Protirómsky rasizmus v digitálnom prostredí*

Mgr. Sára Danielová, Rómske advokačné a výskumné stredisko, UCM v Trnave

12.50 – 13.10: *Rasová spravodlivosť ako odpoveď na systémové nerovnosti na Slovensku*

Ing. Kamila Gunišová, MA, Amnesty International Slovensko

13.10 – 13.25: *Coffee Break*

13.25 – 13.45: *Ponaučili sme sa z útokov neonacistov z 90. rokov?*

doc. PhDr. Ivan Rác, PhD., Ústave sociálnej práce a sociálnej politiky UCM v Trnave

13.45 – 14.00: *Záverečné zhrnutie*

Mgr. Zuzana Havírová, PhD., Rómske advokačné a výskumné stredisko